

Газета 1998—жыл
1—сентябрден
шығара бастады.

30. АПРЕЛЬ

1998 ЖЫЛ

№ 12 (57).

ПИИШЕМБИ

сатыуда еркин бағада

ADAM

NIZAM

ҚАРАҚАЛПАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ХУҚЫҚ ҚОРҒАУ УЙЫМЛАРЫНЫҢ ЖӘМИЙЕТЛИК—ХУҚЫҚЫЙ ГАЗЕТАСЫ

Хуқықый билим халыққа

Республика жаңалығы

Тийкарсыз арзалар ақыбети

Хәр бир пуқара өзине болған тийкарсыз қатты хәрәкетлер үстинен шағым етип өз хуқықларын қорғау хәм қайта тиклеу ушын тийисли дәрежеде, тийисли органларға хабарласуға ҳақылы. Бул Қарақалпақстан Республикасы Конституциясының 42 статьясында «Хәр бир пуқара өзиниң хуқықлары менен еркинликлерин суд арқалы қорғау, мәмлекетлик уйымлардың, лауазымлы адамлардың, жәмийетлик бирлеспелердиң ыызамсыз хәрәкетлери жөнинде судқа шағым етиу хуқықына кепиллик бериледи» — деп көрсетилген.

Барлық жағдайларда да шағымларды ыызам бузыушылық, мүмкиншиликтиң жоқлығы келтирип шығара бермейди. Айырым арзалардан пуқаралардың ыызам хәм басқа да хуқықый хуҷжетлерди қандай мәселеде, қашан, қай жерге мүрәжат етиу кереклигин, жазғаннан соң қандай хуқық хәм ұазыйпаларға ийе екенлигин билмеуи де себеп болады. Сонлықтан да ыызам хәм басқа да хуҷжетлерди терең үйрениуи жақсы жолға қойғанда ғана тийкарсыз арзалар көбейуиниң алды алынады.

Пуқаралардың судқа шағым етиуи, оларды судта қарап шығуи тәртиби Өзбекстан Республикасы Олий Мажлиси тәрәпинен 1995 жылы 30 августта қабыл етилген «Пуқаралардың хуқықларын хәм еркинликлерин бузатуғын қатты хәрәкетлер хәм қарарлар үстинен судқа шағым етиу хуқықындағы арнаулы ыызам менен тәртиплестириледи.

Усы ыызам тийкарында хәр бир пуқара мәмлекетлик органлар, жәмийетлик бирлеспелер, пуқаралардың өзин-өзи басқаруи уйымлары, хәмелдар адамлардың қатты хәрәкетлери хәм қарарлары менен өз хуқық, еркинликлерин бузылған деп есаплаганда ғана шағым етип судқа берилуе ҳақылы.

Хәр бир шағым арза толық дәлилленип тийкарлы болғанда ғана өз хуқықларымызды қорғауды толық хәм дурыс талап еткен боламыз. Егер бул талаптар орынланбаса шағым хат, арзалар тийкарсыз болып есапланады. Мүрә-

жат етиуши хуқықый мәсләхәт алып, кейин шағым етсе мақсетке мууапық болар еди. Нәтийжеде зәрүрликсиз, тийкарсыз шағым етиулерге шек қойылады.

Мысалы, 1997 жылы 15 август күни Хожели районы судына талапкер К. Артыков жууапкер Х. Халлыев тәрәпинен тийкарсыз арнамысына тийгени ушын мораллық зыянды өндирип берилуи сорап дауа арза келтирген. Жууапкер Х. Халлыев өз арзасында К. Артыковтың жумысларында көп ғана қәте-кемшиликлер бар деп көрсеткен. Арза бойынша тексерилуи жүргизилгенде бул шағымлардың тийкарсыз екенлиги анықланып ондағы қәте-кемшиликлер тастыйықланғаны ҳақында актлер, гүуалар көрсетпелери менен танысып ӨзР ПҚниң 1021—1022 статьяларын басшылыққа алған ҳалда талапкер К. Артыковқа жууапкер Х. Халлыев тәрәпинен келтирилген мораллық зыян 75000 сўм муғдарында өндирилген.

Хеш бир пуқара Конституция хәм ыызамлардан тысқары ис тутууға, өзгелердиң арнамысын аяқ асты етиу хуқықына ийе емес. Хәр бир инсан өз хуқық хәм еркинликлерин толық түсинип ис жүзинде дурыс қолланыуи тийис. Өзгелердиң арнамысына тийип, оған мораллық зыян келтириуе жол қойылмайды.

Бул тийкарғы ыызамымыз болған ҚР Конституциясының 46 статьясында «Пуқаралар Конституция хәм ыызамларды сақлауға, басқа адамлардың хуқықларын, еркинликлерин арнамысын хәм қәдириқымбатын хұрметлеуе миннетли» — деп белгиленген.

Хәр бир пуқара ыызам талаптары орынлап, өзлерине берилген хуқық хәм ұазыйпаларын толық үйренип хәм түсинип өз хуқықларын қорғауды әмелге асырғанда ғана хуқықый демократиялық мәмлекет қурууға өз үлесин қосқан болады.

С. ЮСУПОВ,

Қарақалпақстан Республикасы прокурорының аға жәрдемшиси, 2-дәрежелі юрист.

ЖОҚАРҒЫ КЕҢЕСТЕГИ ҚАБЫЛЛАУ

28 апрель күни Қарақалпақстан Республикасы Жоқарғы Кеңеси Баслығының орынбасары Р. Иулдашев республикамызға жумыс бабындағы сапар менен келген Европада қәуипсизлик хәм бирге ислесуи бойынша шөлкеминиң (ОБСЕ) экспәрти, Париж университетиниң профессоры Мишель Лесажды, Францияның Конституциялық Кеңесиниң ағзасы, профессор Жан-Клод Кольерди, Францияның Конституциялық Кеңесиниң халық аралық департаментиниң баслығы Реми Гранже ханымды қабыл етти.

Қабыллауда Жоқарғы Кеңес баслығының орынбасары Р. Иулдашев мийманларға республикамызда жүргизилип атырған экономикалық реформалардың барысы, ғәрәзсизлик жылларда мәмлекетлик хәкимият уйымларындағы унамлы өзгерислер, хуқықый демократиялық мәмлекет қурууда нық қәдем таслап баратырған Өзбекстан Республикасындағы ыызам шығаруи, мәмлекетлик басқаруи институтларының алып барып атырған жумыслары, халықтың арасында ху-

қықый тәрбиялық жумыслардың талап дәрежесинде хәм жаңа басқышқа көтерилип атырғаны туура-лы айтып берди.

Өз гезегинде Франция мийманлары жыллы жүзлилик жағдайында қабыл еткени ушын республика басшылығына миннетдаршылық билдирип, буннан былай да Өзбекстан хәм Франция еллери арасында хәр тәрәплеме өз-ара байланыслар бекемлене береді — деп үмит билдирди. Буның ушын олар қолда бар мүмкиншиликлерден толық пайдаланыуи зәрүрлигин атап өтти.

Ушырасуи өз-ара түсиниушилик хәм жыллы жүзлилик жағдайында өтти.

Қабыллауда Қарақалпақстан Республикасы Жоқарғы Кеңесиниң ыызам шығаруи, ыызамлылық хәм хуқық тәртиби мәселелери бойынша комитет баслығы Ж. Садықов, Өзбекстан Республикасы Конституциялық Судының судьясы Г. Пиржанов қатнасты.

(Қарақалпақстан мәлимлеме агентлиги)

БАЖЫХАНА ХЫЗМЕТИ

ҚАДАҒАЛАУДАН ШЕТТЕ ҚАЛМАЙДЫ

Жақында хабаршымыз Қарақалпақстан Республикасы Бажыхана басқармасында болып усы Бажыхана басқармасы экспәртиза лабораториясының баслығы ұазыйпасын атқарушы Бекбергөн Алламбергенов пенен сәубетлескен еди.

Бажыхана экспәртиза лабораториясының дүзилуи хәм тийкарғы атқаратуғын хызмети ҳақында қысқаша тоқтап өтсеңиз?

Елимиз экономикасының рауажланыуында Бажыхана хызметиниң орны үлкен әҳмийетке ийе. Өзбекстан Республикасының товар-материаллық байлықларын, ишки базарын қорғау ушын Бажыхана қадағалауи әмелге асырууда мәмлекетимизге алып келинетуғын хәм оннан шығарылатуғын товарлардың муғдары, баҳасы, атамасы, сапасы хәм басқа да көрсеткишлерин қысқа мүддет ишинде анықлау тийис.

Бурьылары бул илажларды әмелге асыруу ушын товар үлгилери Ташкент хәм Бухара қалаларында жайласқан Бажыхана экспәртиза лабораториясында тексерилетуғын еди. Буған бир қанша ұақыт, жол қәрежетлери хәм басқа да шығынлар жумсалады, жиберилген жүклер көп ұақыт иркилип қалады. Сонлықтан, Қарақалпақстан Республикасы Бажыхана басқармасында 1997-жылдың 27-июнынан бастап Орайлық Бажыхана экспәртиза лабораториясының Қарақал-

пақстандағы бөлими өз жумысын бас-лады. Лабораторияда тийисли үскепелердиң жетиспеуине байланысты хәзирги ұақытта Мәмлекетлик стандарт, Республикалық санитария-эпидемиялық станция хәм басқа да лабораториялар менен бирликте жумыс алып барууға туура келеди.

Республикамызға алып келинген ямаса сыртқа шығарылатуғын товарларды экспәртизадан өткерип олардың халықаралық гармоникалық системадағы коды тексерилуи экспорт—импорт операцияларының ыызамсыз түрде әмелге асырылуына жол қоймау бизиң тийкарғы ұазыйпамыз болып есапланады. Экспәртиза ұақында айырым товарлар ушын улыуа қабыл етилген хуҷжетлерден басқа спецификалық хуҷжетлер талап етиледи.

Лабораториямыз Өзбекстан Республикасы Бажыхана Кодекси, Республика Президенти, Министрлер Кабинети, Мәмлекетлик бажыхана комитети тәрәпинен белгиленген бир қатар хуҷжетлер тийкарында ислейди.

Мысалы, азық-ауқатлық затлар менен хәр қыйлы кеселлик таратыушы микроблар тарқалмау мақсетинде гөш-сүт өнімлерине ветеринар—сертификат тийис болады. Хәр түрли дәри-дәрмақлар хәм медициналық үскенелер ушын Ден-саулықты сақлау министрлиги рухсатнамасын

(Дауамы 3-бетте).

АЛТЫН АЛМА, АЛҒЫС АЛ...

Мақдай терің менен табылған хәр бир тислем наньң өзиңе қанша рәхәт бағышлап, тойымлы хәм сиңимли келеди. «Соньң ушын да «Саўданың ең уллысы—хадал саўда» —деп бийкар айтылмаған.

Деген менен бул даналық сөзлерге бойсынбай саўда тәртибин бузып, қарыйдарлардың алдында уяғлы болып атырған саўда хызметкерлери де жоқ емес.

Хабаршымыз усы сораўлар әтирапында жуўап излеп Нөкис қалалық прокуратурасында болып не үйренүүши С. Ибрагимов пенен сәубетлескен еди.

Султан, хәзирги исбилерменликке кең жол ашылып атырған бир дәўирде өз исинне немқурайдылық пенен қарап, нызам талапларының бузылуына жол қойып атырған «саўда хызметкерлери» ҳаққында не айта аласыз?

Сораўыңыз орынлы, исбилерменлик жұмысы менен шуғыланыўшы физикалық тәрәплерди қоллап-қуўатлап, оларға бир қанша талапларды жүклейтуғын пәрманлар хәм қарарлар жәрияланып атыр. Минне, усы пәрманларды басшылыққа алып, қарыйдарлар алғысына ерисип, халыққа хызмет көрсетип атырған саўда хызметкерлери жүдә көп. «Бир жаманның кесирі жети жұртқа тийеди»—дегендей, ҳадал мийнет етеуғын инсанлар атына дақ түсиретуғын, жеңил жол менен табыс табыўға хәрәкет етиўши ямаса өз исинде шала-лықларға жол қоятуғын сатыўшылар да ушырасып турады.

Усы жылдың 1—шерегинде көп ғана саўда орынларында болып саўда тәртин сақланыўы хәм ҳүкметимиз тәрәпинен шығарылып атырған пәрман хәм қарарлары талабының орынланыўы барысы үстинен тексеріў жүргизгенимизде

бир қанша қәте-кемшиликлердиң жүзи ашылды.

Атап айтқанда, Нөкис қалалық «Орайлық базар»ында саўда ислеўши Г. Хожамуратова қарыйдар А. Сейтовқа 3 кг деп конфета сатқан. Олар толық есапласып болғаннан соң сол 3 кг деп өлшенген конфетаны қалыс гүўалар қатнасында қайта өлшегенимизде 2 кг 830 гр екенлиги анықланды.

Бул сатыўшының хәрәкетинде ОзР ҚХЖҚ—ның 165 статьясында көрсетилген хуқық бузылушылық белгилериниң болыўына байланыссыз ҳәкимшилик өндирис қозғатылып, хуқықый төсир шараларын қолланыў ушын Нөкис қалалық Мәмлекетлик салық инспекциясына жиберилди.

Сондай-ақ Нөкис қалалық «Азық-ауқат» акционерлик жәмийетине қараслы №57 азық-ауқат дүканында сатыў ушын қойылған күмшекер, набат, печенье, арақлар хәм басқа да затлардың баға көрсеткишлери қыстырып қойылмағаны, витринада қойылған 62 дана, сыйымлығы 1,5 литр болған «Памир» минерал суўының хәм 43 дана, сыйымлығы 0,5 литрлик ишимликтиң сақланыў мүддетиниң өтип кеткенлиги анықланды.

Бул бойынша усы дүкан сатыўшысы С. Нуратдинова қарсысына ОзР ҚХЖҚ—ның 164 статья 1—бөлими менен ҳәкимшилик өндирис қозғатылып, тийисли шара көриў мақсетинде Нөкис қалалық Мәмлекетлик салық инспекциясына жиберилди.

Тағы бир айта кететуғын жағдай, Озбекстан Республикасы Министрлер Кабинетиниң 1997 жыл 23 октябрдеги №483 қарарында «Турақлы түрде саўда ислеў орынларындағы түсирилген нақ пайданы банкке түсиріўде қадағалаў касса аппа-

ратлары қолланылуы шәрт»—деп белгиленген. Усы қарар талапларының орынланыўы барысы ҳаққында қысқаша тоқтап өтсеңиз?

Жасыратуғыны жоқ, айырым орынларда өзлерине қандай ўазыйпалар жүкленип, ҳүкметимиз тәрәпинен қандай пәрман хәм қарарлар жәрияланып атырғанынан хабарсыз хызметкерлер де ушырасады. Минне усы бағдарда тийисли орынлар түсиник жұмысларын өткерип, ескертип, кеңес берсе хәммемиз ушын да пайдалы болар еди.

Бул бойынша Нөкис қалалық «Жолшы» мәкәмесине қараслы асханада тексеріў өткергенимизде қадағалаў касса аппаратларының орнатылмағанылығы, меню хәм акт-калькуляцияларының дүзилмегенлиги анықланды.

Жүз берген қәте-кемшиликлерге бола усы асхананың бас аспазы Ж. Қурбанов қарсысына ОзР ҚХЖҚ—ның 164 статья 1 бөлими менен ҳәкимшилик өндирис қозғатылды.

Соньң менен бирге усы асханада аспаз болып ислеўши Н. Сапарниязова хәм Ж. Қойшыбаевадың санитариялық дәптересиниң болмаўына байланыссыз ОзР ҚХЖҚ—ның 53 статьясы менен ҳәкимшилик өндирис қозғатылып тийисли шара көриў ушын Нөкис қалалық санитария—эпидемиялық станциясына жиберилди.

Жуўмақлап айтқанда қарыйдарлардың хәр бирине ҳадал хызмет етиў, олардың алғысына ерисип сатыўшының өз кәсибине болған сүйисенчилигин, хўжданының пәк екенлигин көрсетеди.

Саўда орынларындағы хызметкерлер өз ўазыйпаларына бийпәрўа қарамай пухта ис алып барса, тийисли мәкәмелер буларды өз ўақтында қадағалап, түсиник жұмысларын жүргизсе бүгинги жүз берип атырған қәте-кемшиликлер ертеңги күни өзиниң унамлы нәтижелерин береді—деген үмит-темен.

Сәубетлескен Қ. СЕИТМУРАТОВ.

Жаслар келешегин ойласақ

Ертеңги келешегимизге ой жуўыртқанымызда—ең алды менен бүгинги жас әўладлардың тәрбиясын, олардың өй-өрисин, дүнья таныў дәрежесин түсинемиз. Сонлықтан кейинги ўақытлары елимизде жаслардың тәрбиясына айрықша кеўил бөлинекте.

Минне усы мәселелер бойынша хабаршымыз Қанлыкөл районлық прокуроры, кичи юрист МАКСИМ АЛЛАМУРАТОВ пенен гүрриңлесип, оның бул мәселе бойынша пикирлерин жазып алды.

Өткен жылдың май айында Ташкент қаласында «Мәмлекет, Жәмийет, семья хәм жаслар тәрбиясы машқалалары» темасында республика Конференциясы болып өтті, онда жаслар тәрбиясы машқалалары бойынша, көплеген пикирлер тийкарында усыныслар қабыл етилген еди. Ертеңги келешек ийелери болған жаслардың бүгинги тәлим-тәрбиясын жақсылап, ҳақыйқый ел азаматы етип қәлиплестирмей турып ертеңги күнниң абадан турмысы ҳаққында сөз айтыў қыйын. Сонлықтан жаслар тәрбиясына деген итибарды күшейтиў әҳмийетли ўазыйпалардың бири болып табылады. Гейпара ата-аналардың, тәрбия орындарының бул ўазыйпаға елде болса немқурайды қарайтуғынлығы мәлим болып атыр.

Районымызда жас өспиримлер арасында 1995-жылдан берли жынайтшылық орын алған жоқ. Бул қуўанарлы жағдай. Лейкин бул жаслар тәрбиясы жақсы жолға қойылып атыр деген сөз емес. Өйткени жас өспиримлер арасында жынайт жуўапкершилигине тартып-майтутын, бирақ нызам талапларына қайшы келетуғын тәртип бузыўлар ушырасып турады. Сонлықтан жас өспиримлердиң майда тәртип бузыўларының хәзирден баслап алды алынбаса ертеңги күн ауыр ақыбетлерге алып келиўи мүмкин.

Районлық ишки ислер бөлиминиң жас өспиримлер менен ислесип инспекциясы хызметкерлери тәрәпинен майда тәртип-сизлиги ушын өткен жылы 20 жас өспирим ишки ислер бөлиmine алып келинди.

Бул балалардың дерлик көпшилиги ата-ана итибарынан шетте қалып, мектепти таслап, гүзетипсиз қалған балалар.

Бундай тәртип бузыўлар районымыздағы Шевченко, Т. Жумамуратов, Н. Дәўқараев, Ломоносов, хәм Әжинияз атындағы орта мектеп оқыўшылары арасында көбирек ушырасты. Айырым орынларда жас өспиримлер арасындағы тәрбиялық жұмыслардың гейпара жас өспиримлердиң майда тәртип бузыўшылыққа қол урыўы олардың бийдәрек жоғалып кетиў жағдайларына алып келеди. Мысалы район орайындағы №20 кәсип өнер мектебиниң бир оқыўшысы 1995 жылы 11 март күни оқыўға бараман деп—деп үйинен шығып кетип, қайтып келмеген. Бул жағдай бойынша жынайтлы иси қозғатылып оны излеў даўам етип атыр. Тергеў жұмысларының анықлаўына қарағанда, олар үйинен шығып кеткеннен кейин, бир хәпте даўамында Қоңырат район аймағында үйине бармастан хәр жерде қонып жүрген. Соңынан бийдәрек жоғалғай. Ал оның бийдәрек жоғалғанлығы ҳаққында өз ўақтында хәшким ишки ислер бөлиmine хабарламаған. Минне бала тәрбиясына болған жуўапкерсизликтиң ақыбеті.

Итибарсызлық, жуўапкерсизлик нәтижесинде келип шыққан және бир жағдай, Қанлыкөл район №21 Т. Жумамуратов атындағы орта мектебиниң 6-класс оқыўшысы Эрқаев Вахадыр усы жыл 3-март күни азанғы поезд бенен нан алып келиў ушын Қоңырат қаласына кетип, сол кеткеннен қайтып келмеген. Бул жөнинде баланың ата-анасы 7-март күни ишки ислер бөлиmine хабар етеди. ИИБ оператив ўәкиллери тәрәпинен излеў жұмыслары басланады. В. Эрқаевтың сол күни Қоңырат—Бейнеў поездына адысып минип кетип, Бейнеўден екенинши поезд бенен Атыраў қаласына барған хәм ишки ислер бөлиминиң хызметкерлери тәрәпинен иркилип, Қанлыкөл районы милиция бөлиmine хабар етиледи хәм 15 март күни өз үйине алып келинди.

Минне жоқарыда айтылған жағдайларды болдырмаў ушын жас өспиримлер, мектеп оқыўшыларының тәрбиясы үстинен бақлаў алынып барылса мақсетке муўапық болады. Көрип атырғаныздай еле жаслар тәрбиясы бойынша жұмыслар баршылық, хәр бир күнниң ертеңи бар—дегендей жаслар тәрбиясына дыққатты күшейтип, ертеңги күнниң абадан турмысы ушын, жаслармыздың нурлы келешегин ойлап, абадан турмысымыз ушын жан ашытып жасайық демекшимен.

Гүрриңлескен, Ж. ТАҢЫРБЕРГЕНОВ, Қанлыкөл районы.

ТӘРТИП—ИНТИЗАМДЫ САҚЛАҰ ХӘР БИРИМИЗДИҢ ҰАЗЫЙПАМЫЗ

алдын-алыў, жүз берген жынайтларды ыссы из бенен ашыў хәм оған қол ұрғанларды жазасыз қалдырмаў, жәмийетлик тәртипти сақлаў бойынша 1998 жылдың 1 тоқсанында жүргизилген «Тазалаў», «Паспорт», «Бақлаў», «Излеў», «Қурал» хәм тағы басқа профилактикалық операциялар нәтижесинде бир қанша унамлы көрсеткишлерге еристи яғный өткен жылдың 3 айы менен салыстырғанда барлық тараў бойынша жүз берген жынайттың саны 57,8% ға, жынайт қыдырыў бойынша 66,7% ға, соның ишинде урлық 62,0% ға кескин кемейди.

Айырым нәпәк адамлар дүнья ушын ар-намысын сатыў, тегин пайда табыў ушын хәр қандай жынайтқа да қол урып атырғаны хәшкимге де сыр емес.

Мысалы Нөкис районында жасаўшы пуқара Нарымбетов Оңғарбай «Өрнек» колхозының аймағында турпайы түрде жәмийетлик тәртипти бузып пуқара Аўезмуратов Базарбайды урып, өмири ушын қәўийли болған ауыр дәрежеде дене жарақатын салып ислеген жынайт ушын ОзР ЖК ниң 104 ст. 2-бөлиминиң «Е» бәнтти менен айыплы деп танылып суд тәрәпинен тийисли жазасын алды.

Екинши бир мысал «Қатты-ағар» колхозының турғыны Ербатыров Бахтығалий өзиниң танысы, бурын судланған Қыдырбеков Мухаметдин менен алдын-ала жынайы тил бириктирип «Нөкис» колхозы аймағында жасаўшы пуқара Өтеназаров Мақсеттиң 35000 сўмлық 6 жасар ири шақлы қара малын қорасынан урлап, Нөкис қаласының «Саранша» мал базарына апарып 22000 сўмға сатып ақшаны өз ара бөлишип алған, бирақ бул олжа оларға буйырмай екеўиде қолға түсип судта тийисли жазаларың алды.

Негизинде жоқарыда көрсетилген мысаллар тек ғана хәр қыйлы категориядағы жынайтлардан алынған хәмде бул жерде таўсылмас саўаллар туўылады яғный булардың судланыўларына кимлер себепкер, жаңа ғана 30 ға келген жигитлердиң ата-аналары, туўысқан-туўғанлары, қурбы-қурдаслары, қала берсе ауыл ақсақаллары қай жерде еди? Булардың жәмийетликтен махрум болыўларына бәримиздиң де үлесимиз бар екенлигин умытпаўымыз тийис яғный ел арасында тәртип-интизамды сақлаў хәр биримиздиң ўазыйпамыз.

Районымыз аймағында жүз берген жынайтларды талықлап көргенимизде, пуқаралардың ири шақлы қара малларын урлаў жынайтлары көплек табылады, себеби адамлар арқайыншылыққа берилип балаларын бос жиберип қояды, түнги мәхәлде мал қораларынан хабар алмайды, басқа жақларға кетсе мал-мүлкин қарайсыз қалдырады хәм ақыбетинде өкинишке қалады. Адамлар усы кемшиликлерине итибар берсе жаман болмас еди.

— Халқым деп, елим деп, жасаған хәр бир азамат районымыздың абырайын, абаданлығын, тынышлығын сақлаўда белсендилек пенен қатнасып, арамызда мерез шөптей болып жүрген жаман ниетли адамларды өз ўақтында анықлап, олардың нызам алдында жуўап беріўлерин талап етсек хәр қандай хуқықбузарлықлардың, жынайтшылықтың бир қанша алдын алып халқымыздың тыныш жасаўына жәрдемимизди тийгизген болар едик.

Н. С. ЮСУПОВ,

Нөкис районлық ишки ислер бөлиминиң баслығы, милиция полковниги.

Районлық ишки ислер бөлими өз аймағында жынайтшылықтың

Баслы мақсети ҳуқуқий демократиялық мамлекет қуруу болған бийғарез Республикамыз өткен алты жылдан астам дәуір ишинде бир қанша жетискенликлерге ерисип, күн сайын алға илгерилемекте. Раўажланған сырт мамлекетлер менен экономикалық, дослық қарым қатнаслары ҳәуиж алмақта. Айта кететугын және бир нәрсе ҳүкметимиздиң ең баслы итибары халық турмысына, оның абадан өмир сүриуне қаратылған. Солай екен, әлбетте бул бойынша биринши нәубетте жынайтшылыққа қарсы гүрести күшейтү, оны болдырмау, алдын алыу, халықтың ҳуқуқий мәдениатын көтерү, оларға өзлериниң ҳуқуқларын түсиндириу мәселелери бүгинги күниң баслы уазыйпаларының бирине айланды.

Биз жақында Кегейли район ишки ислер бөлиминиң, жынайттың алдын алыу бөлимшесиниң баслығы, милиция майоры Шортанбай ҚҰЛБАЕВ пенен бөлимшениң район аймағында алып барып атырған жұмыслары ҳақында гүрриңлесип, өзимизди қызықтырған сорауларымызға жуаап алды.

Шортанбай, бүгинги күнде ҳүкметимиздиң баслы дыққат итибары халқымыздың тынышлығына, қаратылған. Бул бағдарда сиздиң бөлиминиң тәрәпинен район аймағында қандай жұмыслар исленип атыр?

Кегейли районлық ишки ислер бөлиминиң милиция хызметкерлери район аймағында жынайттың алдын алыуда, оларды болдырмауда, болған жынайтларды өз уақытында ашыуға ерисиу ушын ҳәзирги күниң талабына жуаап берерлик дәрежесинде қырағылық көрсетпекте.

Жынайттың алдын алыу бөлимшесиниң аймақтық участка хызметкерлери өзлерине бекитилген участкаларда жәмийетшилиқ пенен бирге биргелесип жынайтшылыққа қарсы жаңа ис усулларын турмысқа ендирмекте. Участка ўәкиллери тынымсыз хызмет етип өзлерин алдыңғы ўлгили хызметкерлер қатарында көрсетип атыр. Олардан М. Жуманазаров атындағы колхоз, Шредер бағшылық колхозы хәм Бозкөл колхозына жуаапкер, милиция лейтенанты З. Баймуратов хәм К. Хәбийбуллаев атындағы, Кегейли атындағы колхозларына жуаапкер, милиция лейте-

ҚАМЫСТЫ БОС УСЛАСАҢ...

нанты К. Жумановлар өзлерине бекитилген аймақларда қылмыслы ислерди болдырмау ушын бар мүмкиншилиқлерди иске қосып қырағылық көрсетпекте. Соның ушын да оларға бекитилген аймақларда ири жынайтлар жүз берген жоқ.

Бөлимимиз хызметкерлери пуқаралардың жеке мүлклерин урлатпау мақсетинде «Түн», операцияларын шөлкестирип оған «Ауыл азаматлары» топарларының күшлерин де жегип, бул ийгиликли ислерге жәмийетшиликти де араластырып атыр.

Район аймағында жынайттың қайсы түрлери көбирек ушырасады?

Жоқарыда айтып өткен илажлардың избе-из ислениуне қарамастан соңғы уақытларда ауыллық жерлерде урлық жынайтлары көбирек жүз бермекте. Устимиздеги жылдың дәслепки айлары ишинде улыўма жынайт саны 16 ға жетип соның 14 жынайтты қыдырыу тарауы бойынша жүз берип отыр.

Өткен жылға нәзер таслайтуғын болсақ, өткен жылы урлыққа байланыслы 28 жынайт болып соның 25 и пуқаралардың малларын урлап кетиу жынайтты екенлиги анықланды. Усы жерде айта кететугын ашынарлық жағдай жынайтшылардың басым көпшилиги, тепсе тау теңселдиретугын ғырыстай жас жигитлер. Оларды көрип отырып буларға не жетпей урлық иследи екен—деген сорау туады. Сөзимниң дәлийли иретинде мына мысалларды айтып берейин:

Өткен жылы Дәрўазақум колхозында жасаушы пуқара М. Абдижамаловтың бир бас қара малын түнде қорасынан белгисиз биреулер урлап кеткен. Бул бойынша пуқара М. Абдижамалов ишки ислер бөлиimine арза берди. Ишки ислер бөлиминиң оператив топары бул бойынша излеу жұмысларын шөлкестирген пенен баслап жиберди. Шебер шөлкестирген оператив топар бир қанша күн излеулерден кейин топар-

ласқан жынайтшыларды қолға түсирди. Топар жынайтшыларының баспысы 1963 жылы туўылған пуқара Кеңесбай Тәжибаев болып шықты. Ол 1986 жылы жынайт жуаапкершилигине тартылып жазаланғанынан тийисли жуўмақ шығармай, өзиниң шериклери бурын судланған Науайы областы Кенимех районының турғыны 1974 жылы туўылған Лутпулла Рзамуратов хәм Шымбай районы турғыны 1970 жылы туўылған пуқара Марат Генжемуратовлар менен тил биритирип өзи жасап турған колхозда излеу изинен еки рет пуқаралардың малларын урлаған. Олар айыбына ықрап болғаннан кейин ӨзР ЖК ниң 169 ст. 3-бөнти менен айыплы деп табылып узақ мүддетли қамақ жазаларына ҳүким етилди.

Тағы бир мысал, 1997-жыл 6 апрель күни түнде Халқабат қаласы турғыны Шәрибай Қурбаниязовтың мал қорасынан 28 мың сумлық алты жасар ири бир бас қара малын белгисиз адамлар тәрәпинен урланғаны тууралы ишки ислер бөлиimine хабар түсти. Бул бойынша оперативлик топар дүзилип излеу жұмыслары шөлкестирген пенен баслап жиберилди. Көп жыллық тәжирибеге ийе қырағы из кесийушлик тынымсыз излениулерден кейин урлылар топарын қолға түсирди. Олар 1972 жылы туўылған, ғырыстай жас жигитлер Рустем Сағындықов, шериклери Дәулетбай Жылқыайдаров, Оралбай Жумамуратов, Қуауатбай Избанов хәм Қуауатбай Уббиниязов болып шықты. Тергеу барысында бул жынайт топардың буннан басқа төрт хожалықтың малларын урлағаны анықланды. Олар айыбына ықрап болғаннан кейин Өзбекстан Республикасы Жынайт кодексиниң 169-статьясы 3-бөнти менен айыплы деп табылып узақ мүддетлерге қамақ жазаларына ҳүким етилди.

Көрип отырғанымыздай, жынайтшылық жолына түскенлердиң басым көпшилиги орташа жастағы жигитлер. Мине бул жаслардың бул жолға түсип кетиуне нелер себеп болмақта хәм буған кимлер жуаапкер—деп ойлайсыз?

Президентимиз И. Ә. Кәримов өзиниң бир сөзинде күйип-писип: «Қыңыр жол менен байлық артырыуға умтылыу, басқашарақ айтқанда ол жәмийетшилиқтиң ҳуқуқий бақлауынан шетте қалып, адамларды өсиресе өмирге енди гана қөдем қойып киятырған жасларды жаман жолға түсиреди. Ақыры жәмийет хәм мамлекет ушын жас өуладтың турмыстан бузылыуы хәм жынайт жолларға түсип кетиуинен аянышлырақ, қәуиплирек жағдай барма өзи»—деген еди.

Сол айтқандай исленген жынайтлардың басым көпшилиги жаслар тәрәпинен исленип атырғаны жыңақ жүдө ашынарлық жағдай. Буған ким жуаапкер? Әлбетте биринши гезекте ата-ана, олар жасап атырған орталық, қоңсы-қоба, ағайын-туўған. Жәмийетшилиқ те буннан шетлеп қалмайды.

Себеби бизлер көпшилиқ уақытта жынайтшылыққа тосқынлық қойыудың орнына мүмкиншилиқ жаратып қоятуғынымызды өзлеримиз биле бермеймиз. Неге дегенде қыс айларында көпшилиқ адамлар талапсыз жүреді. Әсиресе ауыл жаслары талапсызлықтан жалығып хәр қыйлы қумар ойындарын шөлкестирип, күнде биреудиң үйине барып таң атқанша бийдәулетлик ислер менен шугуғланады. «Пуллы карта» ойнайды, бийсәубет отырыспалар қурады, пармографиялық кинофильмлер көреді. Бундай бийдәулетлик ислер аз гана ақша менен исленбейди. Хәр күни қайсы ата-ана оларға жетерли пул тауып бере алады? Бундың ақыбети тегин пайда тауып, урлық ислеуге алып баратуғыны сөзсиз.

Халқымызда «Қамысты бос усласаң, қолыңды қыяды» деген мәнили гәп бар. —Сау болсаң болар—деп төрт тәрәпин кубла етип, перзентиңниң басқан қөдемин бақламасаң, ол нелер қылмайды.

Бөлимимиз хызметкерлери алдағы уақытлары өз алдыларына бир қанша әхмийегли жұмысларды әмелге асырыуы мақсет етип отыр. Биз усы жұмысларды иске асырып, халықтың абадан, тыныш жасауы ушын қырағылық пенен хызмет ете беремиз.

Сәубетлескен: П. ХАБИБУЛЛАЕВ.

СҰРАНГ, ЖАВОБ БЕРАМИЗ

1. Нотариусларнинг амалга оширадиган нотариал ҳаракатлари ҳақида маълумот берсангиз? Нукус шахри, Қаримова А.)

Давлат нотариал идораларида ишловчи нотариуслар қуйидаги нотариал ҳаракатларни амалга оширади:

- 1) битимларни тасдиқлайди;
- 2) васиятномаларни тасдиқлайди;
- 3) эр-хотиннинг умумий мол-мулкидаги улушга мулк ҳуқуқи тўғрисида гувоҳномалар беради;
- 4) мол-мулкни ўзга шахсга ўтказишни тақиқлаб қўяди ва тақиқни бекор қилади;
- 5) меросга бўлган ҳуқуқ тўғрисида гувоҳнома беради;
- 6) мерос мол-мулкнинг қўриқланишига доир чора-тадбирлар кўради;
- 7) ҳужжатлар нухсаларининг ва ҳужжатлардан олинған кўчирмаларнинг тўғрелигини шаҳодатлайди;
- 8) ҳужжатларнинг бир тилдан бошқа тилга тўғри таржима қилинганлигини шаҳодатлайди;
- 9) ҳужжатлардаги имзонинг ҳақиқийлигини шаҳодатлайди;
- 10) кўчмас мулк очиқ савдода сотиб олинғанлиги ҳақида гувоҳнома беради;
- 11) фуқаронинг тирик эканлиги фактини тасдиқлайди;
- 12) фуқаронинг муайян жойда эканлиги актини тасдиқлайди;
- 13) фуқаронинг фотосуратда акс эттирилған шахс эканлигини тасдиқлайди;
- 14) ҳужжатлар тақдим этилған вақтни тасдиқлайди;
- 15) жисмоний ва юридик шахсларнинг аризаларини бошқа жисмоний ва юридик шахсларга топширади;

16) пул суммалари ва қимматли қоғозларни депозитга қабул қилиб олади;

17) ҳужжатларни сақлаш учун қабул қилиб олади;

18) пул тўлаш учун чекларни тақдим этади ва чеклар бўйича пул тўланмаганлигини тасдиқлайди;

19) ижро хатларини ўзади;

20) векселларнинг протестларини амалга оширади;

21) денгиз протестларини амалга оширади;

22) нотариал тасдиқланған ҳужжатларнинг дубликатларини хамда реестрлардан кўчирмаларни беради.

Давлат нотариал идораларида ишловчи нотариуслар қонунларда назарда тутилған бошқа нотариал ҳаракатларни хам амалга ошириши мумкин.

Хусусий амалиёт билан шуғулланадиган нотариуслар юқорида назарда тутилған нотариал ҳаракатларни амалга оширади, мол-мулкни ўзга шахсга ўтказишни тақиқлаб қўйиш ва тақиқни бекор қилиш, меросга бўлған ҳуқуқ тўғрисида гувоҳнома бериш ва мерос мол-мулкни қўриқлаш чора-тадбирларини кўриш бундан мустасно.

2. Аёлларга йиллик таътиллари бериш навбатини белгилашда имтиёзлар борми? (Хўжайли тумани, Розимова С.)

Ҳа, имтиёзлар бор. Ҳомиладор аёлларга ва бола туққан аёлларга йиллик таътиллари, уларнинг хоҳишига кўра, тегишлича ҳомиладорлик ва туғиш таътилидан олдин ёки ундан кейин ёхуд болани парварнишлаш таътилидан кейин берилади.

Ун тўрт ёшга тўлмаган битта ва ундан ортиқ болани (ўн олти ёшга тўлмаган ногирон болани) тарбия-

лаётган ёлғиз ота, ёлғиз онага (бева эркаклар, бева аёллар, никоҳдан ажрашғанлар, ёлғиз оналар) ва муддатли ҳарбий хизматни утаётган ҳарбий хизматчиларнинг хотинларига йиллик таътиллари, уларнинг хоҳишига кўра ёз вақтида ёки улар учун қулай бўлған бошқа вақтда берилади.

3. Маҳкумлар ҳуқуқларга эга бўладими? (Нукус шахри, А. Вохидова).

Маҳкумлар қуйидаги ҳуқуқларга эга:

— жазони ўташ тартиби ва шартлари тўғрисида, ўз ҳуқуқлари ва мажбуриятлари ҳақида ахборот олиш;

— жазони ижро этувчи муассаса ёки орган маъмуриятига, бошқа давлат органлари ва жамоат бирлашмаларига ўз она тилида ёки бошқа тилда таклиф, ариза ва шикоятлар билан мурожаат этиш;

— ўз таклиф, ариза ва шикоятларига мурожаат этилған тилда

жавоб олиш. Мурожаат этилған тилда жавоб беришнинг иложи бўлмаган тақдирда жавоб Ўзбекистон Республикасининг давлат тилида берилади. Жавобни қамоқ жазосига, интизомий қисмга жунатиш ва озодликдан маҳрум этишга ҳукм қилинған шахс мурожаат этган тилга таржима қилиб бериш жазони ижро этувчи муассаса ёки орган томонидан таъминланади;

— тушунтуриш бериш хамда ёзишмалар олиб бориш, зарур ҳолларда таржимоннинг хизматидан фойдаланиш;

— ўқув, бадийи ва бошқа ҳил ахборот материалларидан фойдаланиш, соғлигини сақлаш, шу жумладан тиббий хулосага кўра амбулатория-поликлиника ва стационар шароитда тиббий ёрдам олиш, ижтимоий таъминот, шу жумладан қонун ҳужжатларига мувофиқ пенсия олиш.

Жавобларни тайёрлаган
Р. КОБЕЙСИНОВА.

ҚАДАҒАЛАЎДАН ШЕТТЕ ҚАЛМАЙДИ

(Басы 1-бетте).

алыу зөрүр. Бул көрсетпелер Республикамыздың хәр бир Вакыяхана постына жиберилип орынланыуы талап этилип қадағалау жұмыслары алып барылады.

Лабораториялық бақлаудан өткерилуи тийис болған товарлар түрлери хәм тексерилу барысында анықланған сапасызлық белгилерине қандай шаралар қолланылды?

Өзбекстан Республикасы Мәмлекетлик салық бас басқармасы, Вас бакыяхана басқармасының 1997-жыл 25 январдағы №14 буйрығында елимиз экономикасында айрықша әхмийетли болған пахта хәм пахта өнімлери, дөн өнімлери, бир қатар азық-ауқатлық затлар, халық хожалығында пайдаланылатуғын химиялық бирикпелер хәм басқа да лабораториядан өткерилуи тийис болған 17 түрли товарлардың дизими көрсетилген.

1996 жыл дауамында Республикамыз территориясына шеттен алып келинген 60 мың тоннадан артық бийдай, 24657 литр арақ, 5 мың тоннадан зыят ун, 124,5 тонна пахта майы хәм басқа да товарлар мууапықлық сертификаты болмаған ҳалда пайдаланыуға жарамсыз деп табылды. Бундай қатаң қадағалау шеттен сыпатсыз товарлар алып келиудиң алдын алыуға өзиниң тәсириң тийгизеди. Соған қарамастан республикамыз аймағынан сыпатсыз товарларды алып өтиу жағдайлары ушыраспақта. Бийыл жыл басынан берли 24 түрли товар экспортта лабораториясынан өткерилип солардың ишинде үш түри сыпатсыз болыуына байланыслы иркилип тексерилу, тергеу жұмыслары алып барылып атыр.

Республикамыз аймағынан өткерилутуғын хәр бир товар Вакыяхана қадағалауында болып мәмлекетимиз ырысыңы, несийбесиниң талап-тараж етилиуиниң алды алынады.

Сәубетлескен: Қ. СЕИТМУРАТОВ.

ЖЕҢГЕЙ КӨЙЛЕК КИЙГИЗСЕН...

ЯМАСА ӨЗ ДОСТЫНА БОЛҒАН ҚЫЯНЕТ

Ата-бабамыздың «Үйлениу аңсат, үй болыу қыйын», «Жети өлшеп бір кес» — деген даналық гөптерін терең түсініп, оның мәнісіне итибар беріу өз өмірінде, келешегінде үлкен жуапкершілік пенен қарап бахытлы өмір сүріңде жол ашып беретүғыны сөзсіз. Соның менен қатар өзгелердің өміріне көуіп туудырудан сақлайды.

Бирақ усы даналық гөптердің мәнісіне итибарсыз қарап екі тәреп үшін ауыр ақыбетлі уақыялардың келип шығыуына себепші болатуғын пуқаралар да ушырасып атыр.

Пуқара Абат Боранов өзінің дослары Жеңіс Шамуратов, Жуман Жолдасов хәм Зәуре Толыбаевалар менен бирлікте өз-ара келисім дүзип Клара Жапақова деген пуқараны өзіне хаяллыққа алып қашыуға жынайы түрде тил бириктирген.

Усы күни түстен кейінгі уақытлары Зәуре Толыбаева Клара Жапақованың үйіне барып «Жүр екеуіміз қыдырып қайтайық» — деп ертип шыққан.

Келисім бойынша «Гөзал» хызмет көрсетиу үйі алдындағы автобус бөндиргисінде күтип турған Жуман Жолдасовтың меншигіндегі «Москвич» автомашинасына минип келісі бөндиргиде күтип турған Абат Боранов хәм Жеңіс Шамуратовларды мингизип З. Толыбаеваның өзі сол жерде түсіп қалған.

Бир көйлек кийіу үшін өз достысының гүлдей өмірін зая еткен Зәуре хеш нәрсе болмағандай өз жолы менен кете берди, ал негизгі «талап ийелери» болса К. Жапақованың «Мен сизлерді қөлемеймен, мени хәзир-ақ үйге апарып таслаң» — деген гөптерін тыңламай өз жоллары менен болып А. Борановтың Қараөзек районындағы үйіне апарған.

А. Боранов өз үйінде де унамсыз ис-хәрекеттерін дауам еттирип усы күни түңги уақытлары К. Жапақованы зорлап намысына тийген.

Деген менен бул ауыр жынайттың жүзи ашылып айыпкерлер өз уақытында иркиуге алынып орны толмас қөтеликтерге жол қойғанын түсініп айыпларың толық мойынады.

Абат Боранов; (айыпланыушы) уақыя болмастан алдын Жеңістің үйіне барып «қыз алып қашайық» — деп ойласық еттім. Соң Жуман деген баланың үйіне барып соның машинасында алып қашыуға келистик. Клараның күнделікли өтетуғын жолында күтип тұрсақ, оның бір қыз бенен өтип баратырғанын көріп алып қаша алмадық. Соның арасында Зәурени көріп қалып Клараны үйінен шығарып беріуді өтініш еттік. Ол да «яқ» деместен «шығарып беремен, бирақ жеңгей көйлек кийгизесіз» — деп шөрт қойды. Визлер де келисім бердик. Солай етип Зәуре Клараны автобус бөндиргисине дейін әкелетуғын болды. Сол жерде күтип турған Жуман оларды өз машинасына мингизип келісі бөндиргиде күтип турған бизлерде алып кететуғын болып ойластық. Бәри келисім бойынша орынланған соң Зәуре машинадан түсіп қалды, ал бизлер қызды алып үйге қайтық.

Үйге келген соң шофёр менен келисілген ақшасын беріп Жеңіс екеуіміз арақ иштик. Үйдегі қонақтар тарқасып аяғаннан кейін өз жайыма кирип Клараның қарсылық көрсеткеніне қарамастан зорлық пенен шешиндирип намысына тийдим, — деп көрсетпе береди.

Жәбіркеш Клара Жапақова; Усы күни үйде достым Гүлназ екеуіміз чай ишип, ауқатланып отырсақ Зәуре кирип келип «Клара, тезирек киийн бір жерге барып келеміз» — деди. Гүлназ «мен де бараман» — деп еди, «яқ сен жумысқа бара бер» — деп қайтарып жиберди. Автобус бөндиргисине жақылаған жерде бір Москвичке миндирди, өзі де минди. Келісі бөндиргиде бийтаныс екі баланы мингизип өзі түсіп қалды. «Мен сизлерді қөлемеймен, мени түсірип кетиң» — деп жылап жалынғанымға қарамай алып кетти.

Гүә Гүлназ Мамутова; Клара Жапақованың айтқанларың толық тастыйық-төлегені қақындағы қвитанциясын алып келип, техникасының жарамсызлығы қақында хабарлаулары тиіс.

Ал көлігі күтә жарамсыз деп табылған транспорт ийелери оның техникалық паспорттың, мәмлекетлік белгисін, жарамсызлығы қақында арзасы менен район аралық транспортларды дизимге алыу хәм имтихан қабыллау бөлімшесине тапсырыуы хәм бул тууралы кешиктирместен мәмлекетлік автоинспекция хызметкерлеріне хабарлауы тиіс.

Хүрметли пуқаралар! Транспортларды өз уақытында техникалық көзден өткеріу бәршеміз үшін күтә өхміетли. Техникалық жақтан саз емес транспортлардан пайдалану бахытсыз хәдіселерге себепші болатуғын бәршеміз жақсы түсініп, техникалық көріктен өткеріуге актив қатнасайық. Хәрбір мәусімде жылына бір мәртебе келип өткерілетүғын яғнай хәзиргі бәхәрдегі көзден өткеріулерді өз уақытынан кешиктирмеу хәр бириміздің орынлы хәм нызамлы уазыйпамыз екенлигін умытпауымыз дәркар.

Қошқарбай АЯНҚУЛОВ.
Қоңырат районлық ишкі ислер бөлімінің МАИ бөлімшесінің баслығы, милиция майоры.

лардан яширди. Хәр қалай, уның жавоби тартиб сақловчилары қаноатландирмади. Полиция бу таваккалчиликни ном чиқариш учун қилинған лүттибозлик, деб топди ва уни қамоққа олди.

ВЕЛОСИПЕД ВА ПОЛИЦИЯ ХИЗМАТИ.
Бугунги кунда АҚШ департаментларининг полициячилари ва кўпгина компанияларининг рахбарлари «Автомобиль» — яхши, велосипед эса — аяло» деген хулосага келдилар. Сабаби, велосипед — энг арзон транспорт тури ва айна вақтда қўзланған манзилга жуда тез етиб олиш воситасидир. Масалан, Американингу унча қатта бўлмаған шаҳарларида велосипедларни миниб электр хисоблагичларни назорат қилувчилар компанияларининг ҳар йили неча минглаб доллар маблағларини тежаб бормоқдалар. Велосипедлардан бошқа касб соҳаларда хәм кеңг фойдаланиш мумкин.

Жумладан, Сиэтл шаҳри полициячилари велосипедларда ҳаракат қилиб, машинаси бўлган полициячиларга нисбатан беш баравар кўпроқ жиноятчиларни қўлга олғанлар. Осойишталик посбонлари велосипедда патруллик қилайтган жойларда жиноятлар сони кескин камайтгани қайд қилинмоқда.

лайды хәм жумысқа келгеннен соң Зәуре «Клара қайда» — деп сорасам, «биреу менен сөйлесип қалды» — деди. Сол күни Клараның анасы үйге қоңырау етти. Мен оған Зәуре менен кеткенін айттым. Ертеңине Зәуреден анықлап сорасам «қашырып жибердим» — деди.

Жынайттың келип шығыуына себепші болған З. Толыбаева Абаттың «қызды айттырып қойышыз» — дегенине исеңип шығарып бердим — деп көрсетеди.

Зәурениң бир жеңгей көйлекке болған қызығышылығы нәтижесінде исленген жынайтлы ис-хәрекет оның достысы Клараның өміри үшін мәңги өшпес даң болып қалды.

Егер жигит хәм қыз өз-ара келисіп ата-аналарының ыразылығы менен шаңарақ қурыуға хәрекет еткенде Президентимиз тәрепинен белгиленген бийығы Шаңарақ жылында және бир бахытлы жас шаңарақ қатарға қосылған болар еди.

Қарақалпақстан Республикасы Конституциясында көрсетилген «Неке — төрепелердің өз-ара келисіміне хәм олардың тең хуқықлығына тийкарланады» — деген талапларына бойсынбаған хәр бир пуқара ким болыуына, қандай дәрежеде болыуына қарамастан нызам алдында жуапкер болып есапланады.

Бул исленген жынайтлар нәтижесінде А. Боранов хәм оның шериклері нызамлы түрде жуапкершіликке тартылып тийісли жазаларын алды.

(Айырым себеплерге байланысly адам атлары өзгертп алынды).

Қ. АСАНОВ.
Нөкіс қалалық прокуратурасының аға тереғушиси.
Таярлаған Қ. СЕЙТМУРАТОВ.

ТРАНСПОРТЛАРДЫ ТЕХНИКАЛЫҚ КӨЗДЕН ӨТКЕРІУ УШЫН

Хәр жылдағыдай бийыл да кәрхана, мәкеме, шөлкемлері, жеке меншик пуқаралардың автотранспортларының есабын алыу хәмде техникалық көзден өткеріу арқалы олардың сазлығын төміинилеу хәм жолда жүріу қөуіпсізлігін сақлауды баслы мақсет етип отырмыз.

Автотранспортлар менен мәкеме, шөлкемлердің есабында туратуғын автотранспортлар арнаулы дүзилген кесте бойынша көріктен өткеріледі. Хәзир жеке — меншик автотранспортларды техникалық көзден өткеріу басланып, бул өхміетли ис дауам етпекте.

Бийылғы жылы тек гана жуп жылы шығарылған хәм өткен жылы көріктен өтпей қалған транспортлар көзден өткерілу нәзерде тутылған. Егерде транспорт ийелери көліклерін халыққа хызмет етиу үшін пайдаланып жүрген болса, онда жылына бир рет, техникаларын көзден өткеріу шөрт. Техникалық көзден өткеріуге хәр бир автотранспорт ийелери өзі менен бирге транспортлардың (техникалық паспорттың) техникалық талонының хәр жылдағы салық үшін төленген пульның қвитанциясын өзі менен бирге алып келиу шөрт. Жеке меншик транспортларды кешки саат 16 дан баслап «МАИ» постына сондай-ақ мәмлекетлік автоинспекция мәкемелеріне келип, техникалық көзден өткеріуге болады. Егер ауыллық орындарда жасаушы пуқаралардың қалаға келиу қыйын болса, олар барлығы бирлікте өзлери жасап турған жердегі жергиликли ұйымларға (ауыл пуқаралар жыйынына) келип мәмлекетлик автомобиль инспекциясының келисімі менен көріктен өткерілуіне болады. Соны да атап өткеніміз орынлы, еле де болса арамызда техникаларын тексеріуден өткеріуге хәр түрлі себептер менен қатнаспайтуғын транспорт ийелери де ушырасады.

Егерде көлік ийелерінің транспортлары алып келиуге жарамсыз болса, онда техникалық паспорттың, салығын

СИЧҚОНЛАР САКРАШГА ТУШСА

Хаво терроризми — чет әл авиатрассаларидаги энг аччиқ ва аламли муамолардан бири. Жаҳондаги турли мамлакат бонхоналарининг ходимлари евуз ниятли кишиларни самолётга етмасданоқ қуролсизлантириш учун имкони барича ҳаракат қиладилар.

Утиш йулида рентген қурилмалари хам, газ анализаторлари хам қўлланилади. Хатто махсус ўргатилган исковуч итлар хам ёрдамга ҳозир туради. Лекин Америка аэропортлар хавфсизлиги хизматининг мутахассислари галати хулосага келдилар.

Маълум бўлишича, портловчи буюмларни аниқлаш вазифасини увоқина-оқ обёкли сичқонлар «детектор» асбоблар ёки исковуч итлардан кўра яхшироқ бажарар экан. Бу жониварлар ҳаводаги энг оз миқдордаги портловчи модда хидини сезган заҳотиёқ титраққашаб, катакда уёқдан-бу ёққа ўзини ураверар экан.

СУД ОЛДИДА ЖАВОБ ВЕРДИ.

Цюрих шаҳрида галати ҳодиса юз берди; айрим уйлар жамоат бинолари деворида сирли-фангастик расмлар пайдо бўлиб қолаверди. Тунда яширин равишда чизилган расмларнинг юқори сифатли

Бу-қизик

буйқдан ишлангани хаммани хайратга соларди.

Шаҳар полицияси бу расомнинг кимлигини топиш учун ропа-роса бир ой овора бўлди. Узоқ қидиришлардан сўнг айбдор қўлга тушди. Бу кимса касби буйича рўхшунос экан.

Мутахассислар бу «Хожатбарор» чизган расмларнинг юксак сифатига қойил қилишди. Хайф кетган истедод эгаси бировдарнинг деворига зарар еткизгани учун суд олдида жавоб берди.

ТАВАККАЛЧИ ЖАЗОЛАНДИ.

Нью-Йорклик 35 яшар спортчи Жон Карта парашют билан ўзини самолётдан ташлаб, 110 қаватли осмонўпар бинонинг кузатув майдонига қўнди. Кўп ўтмасдан полициячилар ва журналистлар уни ўраб олдилар ва «бундай хавфли таваккалчилик сизга нима учун зарур бўлиб қолди?» деб сўрадилар.

Жон Карта уларга: «Фақат спорт манфаати учун қилдим бу ишни», деб жавоб берди. У шуҳрат қозониш учун шундай таваккалчиликка бордами ёки ўз хайтига қасд этганини, буни бошқа-

Бас редактор

Роза КӨБЕЙСИНОВА

Редакцияның жәмийетлик кәсәсгөйлери:

Парахат АЙТНИЯЗОВ, Жаңабай САДЫҚОВ, Азат НУРЖАНОВ, Бахмурат СЕЙТМУРАТОВ, Батыр МАТМУРАТОВ, Фархад НИЗАМОВ, Қудайберген НИЯЗЫМБЕТОВ, Жаңабай ШЫЛМАНОВ, Замира ШАМУРАТОВА, Ҳакимбай ХАЛИМОВ.

Мәнәи жайылыз; Инд: 742000. Нөкіс қаласы

Гөресизлиги көшеси №44 жай. телефон; редактор; 4—47—59.

Басыуға рұхсат етилген уақты 15.00 Индекси пуқаралар ушын — 321, кәрханалар ушын — 322.